

China Blue

Bronnenblad

Regie: Micha X. Peled- Teddy Bear Films

Jaar: 2005

Duur: 86 minuten (lange versie)
52 minuten (korte versie)

AL

China Blue

Bronnenblad

INHOUDSOPGAVE

1. CHINA
    - 1.1 FEITEN
    - 1.2 DE GESCHIEDENIS VAN CHINA
    - 1.3 DE EENKINDPOLITIEK IN CHINA
    - 1.4 COMMUNISME
    - 1.5 DICTATUUR
  2. DE INDUSTRIËLE REVOLUTIE IN EUROPA
  3. WETGEVING
  4. ARBEIDSONSTANDIGHEDEN IN CHINA
    - 4.1 INTERNATIONALE ARBEIDSVERDRAGEN
    - 4.2 VASTGESTELDE ARBEIDSVOORWAARDEN
    - 4.3 KINDERARBEID
    - 4.4 DWANGARBEID EN SCHULDARBEID
    - 4.5 VAKBONDEN
    - 4.6 WERKLOOSHEID
    - 4.6. HOOGOPGELEID EN WERKLOOS
    - 4.7 DE LOONKOSTEN VAN EEN KLEDINGSTUK
  5. BRONNEN
    - DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS
    - HET VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND
    - OVER AMNESTY INTERNATIONAL EN MOVIES THAT MATTER
- COLOFON

1. China

1.1 Feiten

Regeringsvorm: (Communistische) éénpartijstaat.

Hoofdstad: Beijing (Peking).

Inwoners: 1.336.718.015 (2011) inwoners.

Etnische samenstelling:

- 94 % Han-Chinezen
- 6 % Tibetanen, Zhuang, Uygur, Hui, Yi, Miao, Manchu, Mongolen, Buyi, Koreanen en andere minderheden

Voornaamste religies:

- 59 % Atheïsme (niet gelovig)
- 27 % Chinese religies (o.a. Taoïsme en Confucianisme)
- 3 % Boeddhisme
- 6 % Christendom
- 2 % Islam
- 2 % Animisme (het vereren van dieren en de natuur)

Officiële talen: Mandarijn, Kantonees, Wu, Hakka, Tibetaans en vele andere dialecten en talen.

Levensverwachting bij geboorte: 79,87 jaar

Aantal werklozen (schatting) in 2011: 6,5 % (86.886.671 inwoners)

Aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft: 13.4 % (179.120.214 inwoners)

Aantal werklozen (schatting) in 2011: 6,5 % (86.886.671 inwoners)

Aantal inwoners dat onder de armoedegrens leeft: 13.4 % (179.120.214 inwoners)

1.2 De geschiedenis van China

China is een land dat al sinds eeuwen tot de verbeelding van de westerse mens spreekt. Van de reizen van Marco Polo tot de mythe dat je de Chinese muur vanaf de maan zou kunnen zien. Wat veel mensen echter niet weten is dat China op dit moment een land in ontwikkeling is.

In 1949 nam de communistische partij onder leiding van Mao Zedong na een felle burgeroorlog de macht in China over. Vanaf het moment dat Mao Zedong de macht greep, veranderde China in een dictatoriale staat, waarin de overheid op alle mogelijke manieren haar burgers probeerde de beheersen. Zo besloot Mao Zedong dat China haar industriële achterstand wel kon inhalen door boeren massaal in fabrieken aan het werk te zetten. In plaats van de gehoopte inhaalslag, kwam er een hongersnood waarbij ongeveer twintig tot dertig miljoen Chinezen stierven: er waren tenslotte niet genoeg boeren meer om voedsel te produceren.

In die tijd hadden de Chinezen vrijwel geen rechten meer. Eigen initiatieven van burgers werden met harde hand de kop ingedrukt. Zo meende Mao Zedong dat ondernemers de grote vijanden van het volk waren: kapitalisten die mensen wilden uitbuiten voor eigen gewin. Dat zijn partij op veel grotere schaal hetzelfde deed probeerde hij goed te praten door vol te houden dat het communisme uiteindelijk voor alle Chinezen welvaart zou brengen.

Met de dood van Mao Zedong in 1976 kwam er een koerswijziging in China. De nieuwe partijleider, Deng Xiaoping, was niet zo streng communistisch als zijn voorganger. Onder zijn leiding begon China een wat gematigdere koers te varen. De Chinezen kregen beetje bij beetje wat meer van hun vrijheden terug. Een bekende uitspraak van Deng Xiaoping is *"Het*

maakt niet uit of de kat wit of zwart is, als hij maar muizen vangt." Hiermee bedoelde Deng Xiaoping dat politieke voorkeur niet langer zo belangrijk was dat het de vooruitgang van China in de weg mocht staan.

De veranderingen die onder Deng Xiaoping zijn begonnen, zijn ook op dit moment nog steeds in volle gang. Stapje voor stapje wordt China een beetje democratischer en staat de Chinese overheid meer vrijheden toe. Zo was het in het China van Mao Zedong nog ondenkbaar dat een Chinees zijn eigen fabriekje zou beginnen, terwijl nu een groot deel van alle westerse spijkerbroeken juist in particuliere Chinese fabrieken wordt geproduceerd. De Chinese overheid neemt het echter nog steeds niet zo nauw met het handhaven van de universele rechten van de mens.

Zo bestaat de doodstraf nog steeds en lopen mensen nog steeds groot risico om slachtoffer te worden van verdwijning, marteling en onwettige detentie. De vrijheid van meningsuiting staat ook nog steeds onder druk. De Chinese autoriteiten bleven informatiestromen streng controleren. Zij bepalen welke onderwerpen en welke nieuwsberichten mochten worden gepubliceerd en blokkeren nog steeds websites op basis van bepaalde woorden en onderwerpen.

Van vrijheid van godsdienst is nog geen sprake in China. Miljoenen mensen worden belemmerd in de vrije uitoefening van hun godsdienst. Duizenden zitten nog in detentie of zitten gevangenisstraffen uit, met een groot risico te worden gemarteld, vanwege het uitoefenen van hun godsdienst buiten door de staat goedgekeurde kanalen om. Falun-Gong-

De geschiedenis van China

beoefenaars, Oeigoerse moslims, Tibetaanse boeddhisten en ondergrondse christelijke groeperingen behoren tot de groepen die het wreedst worden vervolgd. De autoriteiten gebruiken de door de VS geleide “oorlog tegen terrorisme” als excuus om etnische Oeigoeren, die vooral in de Oeigoerse autonome regio Xinjiang (XUAR) wonen, wreed te onderdrukken, met ernstige mensenrechtenschendingen tot gevolg. De vrijheid van godsdienst, van meningsuiting en van vereniging van Tibetanen is nog steeds ernstig beperkt.

1.3 De eenkindpolitiek in China

Eén van de opvallendste misstanden in China is de eenkindpolitiek. De eenkindpolitiek is het beleid van de Chinese overheid om het aantal Chinezen te laten krimpen. China voerde deze politiek in na de enorme groei van de bevolking vlak na de Tweede Wereldoorlog. Deze sterke groei trad op doordat de sterfte in China flink daalde, mede door nieuwe medicijnen en vooruitgang op medisch gebied. De eenkindpolitiek legt wettelijk vast dat Chinezen niet meer dan één kind per koppel mogen krijgen. Er zit echter wel enige variatie in.

Zo mogen boeren op het platteland wél twee kinderen hebben als hun oudste kind een meisje is (die volgens de regering niet zo hard kan werken op de boerderij). Als gevolg van de eenkindpolitiek gaan veel ouders over gaan tot abortus als de vrouw zwanger blijkt te zijn van een dochter. Een meisje kost in de Chinese maatschappij veel geld, onder meer omdat de ouders van een meisje een flinke bruidschat moeten betalen aan de ouders van de jongen waarmee ze trouwt. Deze bruidschatten zijn voor vele arme Chinezen niet te betalen, waardoor ze liever een jongen krijgen en waardoor veel jonge Chinese

vrouwen uit geldgebrek niet kunnen trouwen. Een ander gevolg van de eenkindpolitiek is uiteraard dat er uiteindelijk veel meer Chinese mannen dan vrouwen zijn, omdat er veel minder meisjes dan jongens worden geboren.

1.4 Communisme

Toen Mao Zedong aan de macht kwam, werd China onder zijn leiding een communistische staat. Communisme is gebaseerd op de ideeën van Karl Marx (1818-1883) en Friedrich Engels (1820-1895). Volgens Marx zou uitbuiting van de arbeiders op den duur leiden tot een grote opstand. Tijdens deze opstand zouden de arbeiders de economische elite (fabriekseigenaren, grootgrondbezitters, handelaren et cetera) omver werpen en zelf een nieuw bestuur creëren. Een bestuur waarbij het volk voor het volk regeert en de belangen van iedere burger gelijk zijn. In theorie is communisme dus een politiek en economisch stelsel waarin het bezit van de productiemiddelen aan de gemeenschap toebehoort. Goederen en inkomens zouden daarin naar behoefte moeten worden verdeeld. Er zijn vele varianten van communisme geweest in de staatspraktijk: leninisme, stalinisme, maoïsme, Cubaans communisme, eurocommunisme, enz.. Behalve in de laatste variant, stonden zij geen parlementaire democratie toe. Leninisme en stalinisme streefden naar een ‘dictatuur van het proletariaat’. Sommige historici menen dat de binnenlandse terreur van communistische staten sinds 1917 een relatief veel groter aantal dodelijke slachtoffers hebben geëist dan die in kapitalistische staten, inclusief het nazi-bewind. Alleen al in de Sovjet-Unie zou in de perioden van Lenin en Stalin (1917-1953) het dodental meer dan veertig miljoen zijn geweest.

De geschiedenis van China

1.5 Dictatuur

Een dictatuur is een regeringsvorm waarbij één persoon of partij alle macht in handen heeft. De greep van een dictator (of dictatoriale partij) op de samenleving is allesomvattend, van het beheersen van de kranten tot de rechtspraak en van het leger tot de post. Verzet wordt niet toegestaan en vaak met geweld de kop ingedrukt. Veel dictaturen besturen hun land niet op een wijze die het beste is voor de inwoners, maar op een wijze die het beste is voor de bestuurders. Mensenrechten worden vaak niet erkent en regelmatig geschonden. Vrijheden voor de burgers zijn er vrijwel niet. In de meeste dictaturen komen de machtshebbers niets te kort terwijl de bevolking lijdt.

---

2. De Industriële Revolutie in Europa

De arbeidssituatie in China is enigszins vergelijkbaar met de situatie in Nederland tegen het einde van de achttiende eeuw. Toen begon in Europa, eerst in Engeland en wat later op het Europese vasteland, de Industriële Revolutie. Met de opkomst van de stoommachines konden allerlei verschillende productieprocessen enorm worden versneld. Waar vroeger bijvoorbeeld katoen bij mensen thuis werd geweven, kon dit nu veel sneller en op veel grotere schaal machinaal gebeuren. In een zeer hoog tempo kwamen de mensen op het platteland, die daarvoor hun geld voornamelijk verdienden op de boerderij en met het weven van katoen en vergelijkbare arbeid, zonder werk te zitten. Omdat er voor hen op het platteland nu geen werk meer was, trokken zij massaal naar de steden.

Hierdoor hadden de fabriekseigenaren meer dan genoeg werknemers om hun fabrieken te vullen. Dit had echter ook vele nadelige gevolgen. De fabriekseigenaren konden zo gemakkelijk aan nieuwe arbeiders komen en hadden er geen problemen mee om werknemers die slecht presteerden of lastig waren te ontslaan. Wie bezwaar maakte tegen de zeer slechte arbeidsomstandigheden of de lange werkdagen, kon vertrekken. Voor elke ontslagen werknemer stonden immers tien andere klaar om aan het werk te gaan. Dit had uiteraard zeer negatieve gevolgen voor de situatie van de arbeiders. Vanwege het 'overaanbod' konden de fabriekseigenaren hen tegen een zeer laag loon laten werken. Dit had weer tot gevolg dat niet alleen de arbeiders zélf zo veel moesten werken, maar óók hun vrouwen en kinderen om voldoende geld te verdienen. Pas toen de Europese overheden verschillende wetten invoerden om de arbeidsomstandigheden te verbeteren, begon de situatie te veranderen. Steeds

meer doktoren én onderwijzers verkondigden dat het werk van de kinderen ongezond was én dat ze hierdoor niet voldoende opleiding kregen. Fabrieksdirecteuren begonnen hierdoor in te zien dat het verstandiger was om kinderen eerst de lagere school af te laten maken, zodat ze in ieder geval arbeiders hadden die konden lezen en schrijven. Tegelijkertijd kwamen er steeds geavanceerdere machines, zodat er minder 'werkhanden' nodig waren en begonnen de mensen langzamerhand genoeg te verdienen om hun kinderen niet te hoeven laten werken. Aan het einde van de negentiende eeuw kwam er in Nederland een wet die kinderarbeid verbodt (het kindwetje van Van Houten in 1874) en één die kinderen verplichte onderwijs te volgen (de leerplichtwet van 1900). Op deze manier kwam er dus eindelijk een verbod op kinderarbeid. Daarnaast werd er een minimumloon ingevoerd, kregen arbeiders het recht om te staken, werd er een maximum duur van een werkdag vastgesteld en werd het voor fabriekseigenaren verplicht om onder meer overuren uit te betalen. Zo kon uiteindelijk de westerse samenleving economisch groeien tot de huidige samenleving.

3. Wetgeving

3.1 Schending van mensenrechten in China

De Chinezen werkten in aanloop van de Olympische spelen in 2008 hard om China op tijd 'klaar' te hebben voor deze Olympische Spelen. Stadions werden gebouwd of opgeknapt, hotels werden gerenoveerd en het leek soms wel of er in korte tijd hele nieuwbouw-wijken verschenen in het Chinese straatbeeld. Maar al dit uiterlijke vertoon had ook een keerzijde, een hele negatieve zelfs. Zo moesten veel arbeiders onverantwoord hard en lang werken om de vele deadlines van hun overheid te halen. Ook moesten zo'n anderhalf tot twee miljoen Chinezen zelfs verplicht verhuizen om ruimte te maken voor de bouwprojecten. Kun je je dat voorstellen, dat de gemeente doodleuk komt vertellen dat je uit je huis moet omdat er een nieuw stadion gebouwd moet worden?

En reken er maar niet op dat je dan een ander huis krijgt aangeboden, dat zoek je zelf maar uit!

Gedwongen verhuizing is niet het enige probleem waar veel Chinezen mee geconfronteerd werden én worden. Met grote regelmaat schendt de Chinese overheid mensenrechten. Zo worden er jaarlijks bijna tweeduizend Chinezen ter dood veroordeeld én geëxecuteerd, worden mensenrechtenactivisten zonder proces opgepakt en vastgehouden en oefent de Chinese overheid een zeer strenge censuur uit op de media (radio, televisie en internet). Al deze voorbeelden zijn 'directe' mensenrechtenschendingen door de Chinese overheid.

Er zijn in China echter ook veel schendingen van mensenrechten doordat de overheid zich een houding aanmeet die dit mogelijk maakt. Één duidelijk voorbeeld hiervan zijn de zeer slechte werkomstandigheden van vele miljoenen arbeiders in (kleine) fabriekjes. Hierover gaat de documentaire 'China Blue' van Micha X. Peled.

4. Arbeidsomstandigheden in China

China staat bekend om zijn vele, goedkope arbeidskrachten (werknemers). In het verleden was China berucht om de slechte werkomstandigheden en arbeidsverhoudingen (denk aan onderbetaling en slechte arbeidsomstandigheden). Dit is op vele plaatsen nog steeds het geval, maar er zijn gelukkig wel veranderingen zijn waarneembaar. Het Ministry of Human Resources and Social Security heeft in recente jaren de wetgeving aangepast om de ernstigste misstanden te verminderen. Er dreigt echter met name in de geïndustrialiseerde oostkust schaarste aan personeel. Door benutting van grote aantallen zogenaamde 'migrant workers', afkomstig van de armere, plattelandsregio's van China, vangt men dit op. Deze groep werknemers werkt helaas vaak onder slechte arbeidsomstandigheden.

4.1 Internationale arbeidsverdragen

Op internationale schaal zijn vele arbeidsrechten vastgelegd in conventies. De bekendste daarvan zijn die van de International Labour Organization (ILO), onderdeel van de Verenigde Naties. China is lid van de ILO en heeft de meeste conventies inmiddels geratificeerd, met uitzondering van de internationale arbeidsconventies met betrekking tot dwangarbeid en vrijheid tot vakbondsvorming. Helaas laat de naleving van deze arbeidsverdragen in de praktijk en in de wetgeving nog te wensen over.

Officieel zijn de arbeidsvoorwaarden voor Chinese werknemers onder de ILO als volgt vastgesteld:

4.2 Arbeidsvoorwaarden

De arbeidswetgeving van het Ministry of Human Resources and Social Security (MHRSS) ziet er op papier goed uit: een 8-urige werkdag; een 44-urige werkweek; maximaal 36 uur overwerk per maand; een minimumleeftijd van 16 jaar; een minimumloon; minstens één wekelijkse rustdag; extra betaald overwerk; een verbod op discriminatie. De nieuwe wetgeving voor contractarbeid heeft in 2008 de positie van de arbeider verder verbeterd. Hij heeft recht op een contract waarin veel zaken zijn vastgelegd zoals werktijden en salariëring. De werkgever moet nu ook bijdragen aan de sociale zekerheidsvoorzieningen van de werknemers. Deze kiezen er in sommige gevallen echter voor om zonder contract te werken en hiermee een hoger salaris te bedingen.

In 2006 voldeden zeven van de tien Chinese bedrijven niet aan deze nationale regelgeving. Westerse bedrijven in China hebben over het algemeen een betere reputatie dan Chinese en Aziatisch geleide bedrijven. Voorkomende schendingen van de arbeidsvoorwaarden zijn werkdagen van meer dan veertien uur, zeven dagen per week, zonder rustdag en onderbetaald. Het meest kwetsbaar voor deze misstanden zijn de migrant workers uit het armere westen, jongere werknemers en vrouwen. In de ergere gevallen komen daar nog gedwongen zwangerschapstesten, intimidatie en allerlei disciplinaire boetes bij.

Arbeidsomstandigheden in China

4.3 Kinderarbeid

Hoewel kinderarbeid in China niet veelvuldig voorkomt, zeker in vergelijking met andere Aziatische landen, komt het toch geregeld voor. Kinderarbeid kan met name in de toeleveringsketen voorkomen omdat de kinderen van migrant workers niet geregistreerd staan en dus ook niet naar school gaan. Overigens mogen kinderen beneden de 16 jaar wel werken als het hun school niet in de weg staat en het werk dat ze doen niet gevaarlijk of zwaar is. De ILO geeft aan wat gevaarlijk werk is. Hoe er met kinderarbeid moet worden omgegaan is niet altijd even makkelijk om te bepalen. Als er kinderen op de werkvloer rondlopen die jonger zijn dan 16 jaar, dan is naar huis sturen niet altijd de beste oplossing. Het is vaak verstandiger om per geval te bekijken wat de oorzaak is dat het kind is komen werken (vaak is het kind er door de ouders op uitgestuurd om geld te verdienen of heeft het misschien geen ouders om voor hem of haar te zorgen). Wanneer de mogelijkheden voor het kind buiten de fabriek uitzichtloos zijn, is het vaak beter voor het kind om licht werk te verrichten voor halve dagen in combinatie met onderwijs. Dit voorkomt dat het kind elders opnieuw in slechte omstandigheden aan het werk gaat of op straat moet zien te overleven.

4.4 Dwangarbeid en schuldarbeid

China heeft de ILO-conventie over dwangarbeid (C29 en C105) niet geratificeerd. Dat betekent dat China zich niet aan de internationale regels met betrekking tot dwangarbeid wil houden. Bij dwangarbeid denk je misschien al snel gevangenen die verplicht moeten werken, wat in China nog steeds voorkomt, maar er zijn veel andere, meer onzichtbare, vormen van dwangarbeid in China. Bijvoorbeeld het

in beslag nemen van identiteitspapieren van arbeiders (waardoor ze niet kunnen vluchten), arbeiders verplicht laten betalen voor 'training' en huisvesting, het inhouden van enkele maandsalarissen als borg, het berekenen van hoge bemiddelingskosten voor het verkrijgen van de baan, enzovoort.

Lees meer over de International Labour Organisation (Engels): <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>

4.5 Vakbonden

Pogingen van China om de vrijheid van meningsuiting in gewenste banen te leiden vinden hun weerslag ook op de werkvloer. Hoewel de grondwet voorziet in de vrijheid van vereniging mogen werknemers zich niet organiseren in vrije vakbonden. Degenen die dit proberen worden vervolgd. Het recht op staken is ook niet beschermd door de wet. Oproepen tot staking kan leiden tot gevangenisstraf. Onafhankelijke vakbonden zijn illegaal en China heeft de ILO-conventie over vakbondsvorming en collectieve onderhandeling (C87 en C98) dan ook niet getekend. Wie in China lid wil worden van een vakbond kan alleen terecht bij de All China Federation of Trade Union (ACFTU). Alle lokale en sectorale bonden zijn verplicht lid en worden indirect gecontroleerd door de staat en de Communistische Partij. Deze supervakbond laat dan ook politieke en economische stabiliteit prevaleren boven werknemersbelangen. De ACFTU wordt daarom niet door de Nederlandse vakbeweging erkend.

Arbeidsomstandigheden in China

4.6 Werkloosheid

Ondanks het feit dat de Chinese economie de afgelopen jaren is opgebloeid, is het aantal werklozen gestegen. Toekomstvoorspellingen beloven helaas weinig goeds. Omdat werkloosheid in het communistische China een soort taboe was, wordt er door de overheid weinig losgelaten over de daadwerkelijke werkloosheidspercentages. Naar schatting leven zo'n 120 miljoen mensen onder de armoededrempel en zo'n 150 miljoen mensen vinden alleen werk als seizoenarbeider. Verwacht wordt dat deze cijfers de komende jaren alleen maar zullen stijgen. Naar schatting komen er jaarlijks zo'n 25 miljoen werkzoekenden bij in de steden en nog eens 10 miljoen werkzoekenden verhuizen van het platteland naar de steden in de hoop werk te vinden.

De stedelijke economie in de kuststeden is erg sterk en groeit nog steeds, terwijl de activiteit in de rest van het land, met zijn ontzaglijke populatie van 900 miljoen inwoners, stagneert. De staatsbedrijven volgen er al een tijdje de oproep van de overheid om meer efficiëntie en ontslaan overtollig personeel. Er is echter geen sociaal opvangnet voor werklozen en gepensioneerden. Geen baan betekent voor werklozen en 'gepensioneerden' dus ook geen geld om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud. Werknemers, veelal mensen van het platteland die naar de steden getrokken zijn, die wel een baan hebben komen er niet altijd beter vanaf. Sommigen hebben al maanden geen salaris ontvangen, maar durven niet te klagen, uit angst hun baan te verliezen. Sociale drama's op grote schaal dreigen. In het voorjaar en de zomer van 2012 lieten de Chinese arbeiders hun ongenoegen openlijk blijken. In het noordoosten gaan al vijf weken lang tienduizenden arbeiders, opzij gezet zijn door hun geherstructu-

reerde staatsbedrijven, de straat op om te protesteren tegen hun schamele vergoeding. In maart waren er onlusten in Liaoyang in de Liaoningprovincie en in de oliestad Daqing, in de Heilongjiangprovincie. Het zijn de langst aanhoudende protesten in de hele communistische Chinese geschiedenis.

4.6.1 Hoogopgeleid en werkloos

China heeft de afgelopen jaren een enorme economische groei doorgemaakt. Toch heerst er een grote werkloosheid, met name onder de jeugd. Zo'n 70 procent van de werklozen is jonger dan 35 jaar. Dit geldt niet alleen voor jongeren die van het platteland naar de steden zijn verhuisd. Geschat wordt dat zo'n 13 miljoen hoogopgeleide jongeren die een goede opleiding in de steden hebben gevolgd kunnen geen baan vinden. Deze 'Chinese hoogopgeleide elite' is de vierde zwakste sociale groep in China. Zij worden ook wel 'ant tribes' (mieren kolonies) genoemd; een verwijzing naar hun enorme aantallen en de drukke buurten waarin ze zich begeven. Deze generatie, geboren in de jaren tachtig, hopen door middel van goede opleidingen een betere toekomst te creëren dan hun ouders. Dat is tot nu toe, tevergeefs. Door het toenemende aantal hoogopgeleiden is de concurrentie op de banenmarkt moordend, de kamernood torenhoog en het levensonderhoud onbetaalbaar. De ant tribes zijn ontevreden, maar laten uit angst voor de overheid hun stem niet horen. Werkloze Wang Zhihui: "Toen we in 2005 begonnen aan onze studie konden afgestudeerde Chinezen makkelijk aan een baan komen. Nu zijn er teveel afgestudeerden en te weinig banen." De situatie is zorgelijk en het ziet er volgens de voorspellingen niet naar uit dat dit gaat verbeteren. Professor Lian Si van de Beijing University, voorspelt in zijn boek 'Ants'

Arbeidsomstandigheden in China

.....

dat de situatie eerder nog slechter zal worden. Tien jaar geleden leverden universiteiten jaarlijks 800.000 afgestudeerden af. Nu studeren er jaarlijks zo'n zes miljoen mensen af en elk jaar wordt dit getal groter. Slechts een klein deel van deze afgestudeerden zal een baan vinden.

4.7 De loonkosten van een kledingstuk

Bij het maken van een spijkerbroek komen natuurlijk meer kosten kijken dan alleen de loonkosten van de arbeiders. Toch is dit wel erg laag: ongeveer 1% van de winkelprijs van een kledingstuk komt ten goede aan de werknemer. Je betaalt ruwweg 42 keer meer aan de winst en reclame van het kledingmerk. Van alle bedrijven die bij de productie en verkoop betrokken zijn, hebben de kledingmerken de grootste winstmarges. Omdat zij ook de sterkste onderhandelingspositie hebben, is het voor hen het meest eenvoudig om bij te dragen aan verbeteringen bij de productie. Kledingmerken zijn steeds op zoek naar de fabriek die het goedkoopst produceert. Als de kledingfabriek hogere lonen voor kledingarbeiders doorberekent in de prijs van haar product, loopt het bedrijf mogelijk orders mis. Kledingfabrieken betalen vaak niet eens het wettelijk verplichte minimumloon, dat op zichzelf ook al onvoldoende is om van rond te kunnen komen. Wil jij erachter komen of de kledingmerken die je draagt wel 'eerlijk' zijn? Check dan de 'Modepoly', een initiatief van de Schone Kleren Campagne: <http://modepoly.org/modepoly.html>

.....

5. Bronnen

.....

Achtergrond informative China:

- http://nl.wikipedia.org/wiki/Volksrepubliek_China,
- <http://www.zending.org/Landen/china/china.html>
- http://www.amnesty.nl/landen_jaarboek/33030
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Eenkindpolitiek> www.amnesty.nl/encyclopedie

Industriële revolutie in Europa

- http://nl.wikipedia.org/wiki/Industri%C3%ABle_Revolutie
- <http://www.schooltv.nl/eigenwijzer/infoblok.jsp?infoblok=1464394#videofragment>
- <http://www.entoen.nu/venster.aspx?id=32>

Arbeidsvoorwaarden en schending van regelgeving in China

- http://www.internationaalondernemen.nl/zoeken/showbouwsteen_mvo.asp?bstnum=200002
- http://www.internationaalondernemen.nl/zoeken/showbouwsteen_mvo.asp?bstnum=200004
- http://www.internationaalondernemen.nl/zoeken/showbouwsteen_mvo.asp?bstnum=200005
- <http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm>
- http://www.internationaalondernemen.nl/zoeken/showbouwsteen_mvo.asp?bstnum=200006
- http://www.waarmaarar.nl/pages/re/14539/Anderhalf_miljoen_Chinezen_dakloos_door_Spelen.html
- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Doodstraf>
- http://www.vakbondsrechten.nl/dossierchina/China_heeft_veertien_miljoen_werklozen.asp

Werkloosheid:

- <http://ipsnouvelles.be/news.php?idnews=621>
- <http://www.channelnewsasia.com/stories/economicnews/view/1200186/1.html>
- http://articles.economictimes.indiatimes.com/2012-03-07/news/31132268_1_urban-unemployment-rate-employment-challenges-job-market
- <http://weblogs.vpro.nl/dorst/jong-en-werkloos-in-china/>

.....

Bronnen

.....

Ethische initiatieven voor de internationale kledingindustrie:

De Schone Kleren Campagne: <http://www.schonekleren.nl>

Zie voor gepubliceerde artikelen van (woordvoerders van) de SKC: <http://www.schonekleren.nl/pers>

Ontdek welke kledingmerken ethisch produceren: <http://modepoly.org/modepoly.html>

Awareness fashion: <http://www.awareness-fashion.nl/>

Fair Fashion <http://www.fairfashionvn.org/eng/inde.html>

Ethical Fashion forum: <http://www.ethicalfashionforum.com/>

International Trade Center, ethical fashion: <http://www.intracen.org/exporters/ethical-fashion/> Chinese overheidsinstellingen Chinese Responsible Supply Chain Association: <http://www.csc9000.org.cn/en/CSC9000T.asp>

Ministry of Human Resources and Social Security: http://www.gov.cn/english/2005-10/02/content_74185.htm

State Administration of Work Safety: http://www.gov.cn/english/2005-10/20/content_80531.htm

Internationale instanties en richtlijnen

Business Social Compliance Initiative: <http://www.bsci-intl.org/>

International Labour Organization (ILO): <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>

World Trade Organization: http://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/china_e.htm

VN (International Programme for the Elimination of Child Labour - IPEC): <http://www.ilo.org/ipeclang--en/index.htm>

FNV: <http://www.fnv.nl/infowijzer/>

FNV-monitor: <http://www.fnvcompanymonitor.nl/>

OESO-richtlijnen: <http://www.oesorichtlijnen.nl/>

Mensenrechten

Amnesty International: www.amnesty.nl

VN-declaratie mensenrechten: www.un.org/overview.rights.html

Unicef: <http://www.unicef.org/search/search.php?q=china&Go.x=4&Go.y=6>

Mensenrechten: <http://www.icco.nl/nl/>

Mensenrechten:

US State Department: <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2005/61609.htm>

Human Rights Watch: <http://www.hrw.org/>

Human Rights Compliance Assessment:

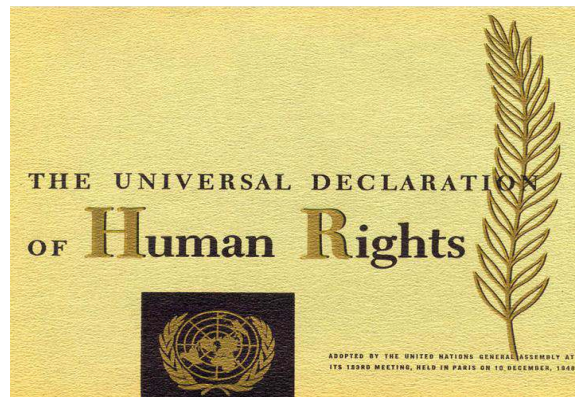
http://www.humanrightsbusiness.org/?f=compliance_assessment

.....

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is een verklaring die is aangenomen door de Algemene vergadering van de Verenigde Naties om de basisrechten van de mens te omschrijven. De verklaring regelt de rechten van ieder mens. De volledige tekst is te lezen op www.amnesty.nl/uvrm

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor iedereen, waar ook ter wereld.
3. Je hebt recht op leven, op vrijheid en op veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht om erkend te worden voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk en moet iedereen gelijke bescherming bieden.
8. Als je onrecht wordt aangedaan, heb je recht op bescherming.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Als je terecht moet staan, heb je recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen. Je daden kunnen niet achteraf strafbaar worden gesteld.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Je mag vluchten naar een ander land, als je mensenrechten worden bedreigd.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit, dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst kiezen en daarnaar leven.
19. Je hebt het recht om uit te komen voor je eigen mening en informatie en denkbeelden te ontvangen om een mening op te baseren.
20. Je mag lid worden van een vereniging en een vereniging oprichten. Niemand mag je dwingen om bij een vereniging te horen.
21. Iedereen mag meedoen aan de verkiezingen voor het landsbestuur en zichzelf daarvoor verkiesbaar stellen. Het volk kiest de regering in democratische verkiezingen.
22. Je hebt recht op de economische, culturele en sociale voorzieningen in je land. Arme landen hebben recht op internationale hulp.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Je mag lid worden van een vakbond.
24. Je hebt recht op rust en vrije tijd.
25. Je hebt recht op genoeg inkomen om van te leven en gezondheidszorg te kunnen betalen. Als je niet voor jezelf kunt zorgen, moet de overheid dat doen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt het recht om te genieten van kunst en cultuur.
28. Landen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten kunnen worden nageleefd.
29. Je hebt plichten om ervoor te zorgen dat de rechten van andere mensen kunnen worden nageleefd. De wetten in je land mogen niet in strijd zijn met de mensenrechten.
30. Geen van deze rechten mag worden misbruikt om de mensenrechten te vernietigen.

Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind

In 1989 is het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind tot stand gekomen. In 2008 hadden bijna alle landen van de wereld, met uitzondering van Amerika en Somalië, dit verdrag ondertekend. Dit betekent dat alle kinderen recht op zorg, bescherming, gezondheidszorg en onderwijs hebben.

Amnesty International

Movies that Matter

Amnesty International

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival in Den Haag en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen. Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen, geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen, of zelfs een compleet School Film Festival organiseren. Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Colofon

Redactie

Leontien van de Burgt, Sven Roozendaal en Elbert Mooij

Eindredactie

Sabrine Pouwels en Amnesty International

Vormgeving

SAZZA

DTP

Peter Manhoudt en Rob Jonkers

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius (productie)
Sabrine Pouwels (didactiek)
Miirjam van Campen (coördinatie)

Movies that Matter

Postbus 1968
1000 BZ Amsterdam
www.moviesthatmatter.nl/educatie
tel. (020) 77 33 624
educatie@moviesthatmatter.nl

Alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl/educatie/filmaanbod) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of 020- 7733624.

The Wooden Camera - Ntshaveni Wa Luruli, 2003, 95 minutes

Shortly after the end of the apartheid in Cape Town, two boys find a bag with a gun and a video camera. One of the boys takes the camera; the other boy takes the gun. 14-year old Madiba hides his camera in a wooden case and records his township, his drunken father and the city. His friend Siphosiphiso becomes a gang leader. While remaining friends their paths diverge. Madiba meets a rebellious young daughter of a rich, white doctor. An unexpected friendship develops between the two. On the contrary, Siphosiphiso becomes an addicted glue sniffer. The Wooden Camera is a compelling and touching story about discrimination and prejudices, but also about choices and possibilities in life that can determine the future.

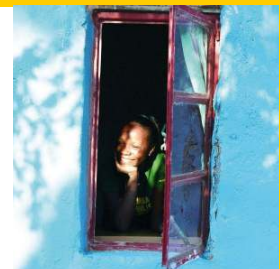
Africa United - Debs Gardner-Paterson, 2010, 88 minutes

Three children from Rwanda go after their dream and attend the opening ceremony of the 2010 soccer World cup in South Africa. They experience many incredible things during their road trip through the heart of Africa. An adventurous film about Africa, joy, generosity and hope. The scout discovers young soccer talent Fabrice on a small football field in Rwanda. He is only one test away from the opening of the World Cup. On their way to this crucial test Fabrice and his friends, cheerful 'manager' Dudu and his sister Beatrice, get on the wrong bus and end up in Congo. Without their papers, money or a credible story they try to find their way south. With naivety, determination and blind optimism they set out on a 3,000 mile journey.

We are together – Paul Taylor, 2006, 83 minutes

Like many other South African children, 12-year old Sindile loses her parents due to aids. Director Paul Taylor and his crew follow Sindile and her choir from the Agape orphanage for three years. With the help of pop star Zwai Bala they record a promotion CD in Durban and organise a concert in New York with Alicia Keys and Paul Simon.

Black Gold - Nick and Marc Francis, 2006, 78 minutes

Black Gold illustrates that we all are inextricably linked with the destiny of millions of people who are fighting for their lives by a mere cup of coffee. Over fifteen million Ethiopians financially depend on the coffee production. The representative of 74,000 coffee growers, Tadesse Meskela, is a man with a mission: saving his coffee growers from bankruptcy. While he travels the world searching for buyers who would like to pay a fair price, the power of multinationals who dominate the coffee industry becomes clear. Filmmakers Marc and Nick Francis travelled across the world to identify and understand the production line of coffee, from production to consumption.

14 Kilómetros - Gerardo Olivares, 2007, 95 minutes

Nigerian Buba is a great soccer talent who wants to play in Europe for a professional team. With his brother Mukela he decides to leave his friends, family and home country to make a long and dangerous journey to Spain. On their way there, they meet many corrupt officials and human traffickers. One day, they meet Violetta, a teenager from Mali who tries to escape from an arranged marriage with a man who is a lot older than she is. A story about immigration, with little dialogue, which makes it very easy to understand.

